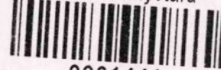

KARSZT- és
BARLANGKUTATÁSI
TÁJÉKOZTATÓ

Magyar Karszt és Barlangkutató
Társulat könyvtára

0001441

KIADJA
A
MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG
KÖZPONTI
KARSZTHIDROLÓGIAI ÉS BARLANGKUTATÓ
BIZOTTSÁGA

KÉZIRÁTGYANÁNT

1956. JANUÁR — FEBRUÁR

B E K Ö S Z Ö N T Ő

A magyar barlangkutatók 1955. év augusztusában Miskolcon tartott se-
regszemléjén egyhangulag megnyilvánult az az óhaj, hogy a Hazánkban
egymástól függetlenül működő barlangkutató csoportok egységes szer-
vezetben, egyesületben tömörüljenek. Ezzel szervezettebben, foko-
zottabban kifejthetik a tudomány és népgazdaság szempontjából hasz-
nos munkájukat.

A Magyar Hidrológiai Társaság felismerte a barlangkutatásnak a kü-
lönöző tudományok és tudományágak, különösen a karszthidrológia
fejlesztésével kapcsolatos jelentőségét és megalakította a Központi
Karsztviz- és Barlangkutató Bizottságot. A Bizottság az egyes cso-
portok küldötteinek részvételével 1955. november 3.-án megtartotta
alakulóülését és elkészítette részletes munkarendjét. A Bizottság
legfontosabb feladata a hazai barlangkutatók egységének megteremté-
se, a közös feladatok, kutatások kitűzése és a Barlangkutató Egye-
sület megalakításának előkészítése.

A miskolci ankét egy másik, alapvető fontosságú határozata megállá-
pitja az önálló barlangtani folyóirat megindításának szükségességét.
Amint az önálló egyesület is csak fokozatosan valósítható meg, az
önálló szakfolyóirat is megfelelő előkészítő munkát igényel. Mind-
addig, amíg ez a terv sikerül, szükségesnek tartjuk egy olyan, idő-
szakosan megjelenő tájékoztató kiadását, amely a Bizottságba tömő-
rült kutatókat legalább a legfontosabb barlangtani eseményekről, ku-
tatásokról, előadásokról és közleményekről tájékoztatja. Ismertetni
kivánjuk a külföldi szakkörök munkáját is. Első számunkban a Szov-
jetunióban folyó karsztkutatásokat vázoljuk röviden. E számunkban
felsoroljuk az 1955. évi hazai közleményeket és előadásokat. Következő
számainkban már alkalmunk lesz az 1956. évi előadásokat és közlemé-
nyeket röviden ismertetni és bírálni.

Ezzel utjára bocsátjuk Tájékoztatónk első számát és kérjük minden
kutató segítségét a további munkához!

Kessler Hubert

A Magyar Hidrológiai Társaság Központi Karszthidrológiai és Barlangkutató Bizottsága 1955. november 3.-án tartott alakulóülésén elfogadott

M. U N K A R E N D.

A Magyar Hidrológiai Társaság a magyar barlangkutató elősegítése érdekében központi munkabizottságot hoz létre.

A Bizottság célja az egyes karszthidrológiai és barlangkutató csoportok munkájának összehangolása, a munka eredményeinek egyéges értékelése, az egyes csoportok működésének a többivel való megismertetése, a karszthidrológiai- és barlangkutató egységes elveinek és szempontjainak kidolgozása és képviselése a csoportok felé, a barlang- és karszthidrológiai kutatásnak megfelelő anyagi eszközökkel rendelkező egyesület megszervezése.

A bizottsághoz tartozó csoportok végső célja a karszthidrológiai és barlangkutató területeiről rendszeres, használható adatok szolgáltatása a műszaki és természettudományok fejlesztéséhez.

E cél érdekében a Bizottság feladata és munkaköre:

- 1/ A Bizottság köré tömörült csoportok eddig végzett munkájának feldolgozása és értékelése.
- 2/ A csoportok irányítása, munkájának egyeztetése.
- 3/ A barlangkutató szélesebb körben való elterjesztése.
- 4/ A csoportok tagjainak elméleti és gyakorlati továbbképzése.

A Bizottsághoz mindazon karszthidrológiai és barlangkutató foglalkozó csoportok tartoznak, amelyek elfogadják a karszthidrológiai és barlangkutató munkabizottság munkarendjét és kéri felvételüket a bizottsághoz tartozó csoportok közé.

A Bizottság szervezeti felépítése: elnök, titkárság, választmány.

Elnök: A Magyar Hidrológiai Társaság Elnöksége nevezi ki. Feladata a Bizottság ügyeinek legfelsőbb irányítása. A választmányi ülésen elnököl. A Bizottság képviselése a Társaság Elnöksége, illetve annak esetenkénti beleegyezésével a MTE Sz, tudományos intézetek és más jogi személyek felé.

Titkárság: A Titkárságot a Magyar Hidrológiai Társaság Elnöksége a választmány által javasolt tagok közül nevezi ki. Feladata a választmányi ülések közötti időszakban a bizottsági munka vitele, a választmányi ülések előkészítése, a bizottság adminisztratív és szervezési munkájának elvégzése.

Választmány. A karszthidrológiai- és barlangkutató bizottság legfelsőbb szerve. Vezetője a Bizottság elnöke. Feladata a bizottságban tömörült csoportok munkájának irányítása és értékelése, a munkatervek összehangolása, a munkamódszerek, kutatási elvek és szempontok érvényre juttatása. A választmány általában félévenként legalább egyszer ülésezik. Összehívásáról a bizottság titkársága gondoskodik. A választmány összehívását az érintett csoportokkal és személyekkel legalább két héttel előbb tudatni kell. A választmány határozatait, javaslatait minden esetben a Társaság Elnökségének nyújtja be. A választmány az egyes csoportokból kiküldött képviselőből és a Magyar Hidrológiai Társaság elnöksége által felkért szakemberekből áll.

A Bizottság működése:

- ad 1/ a/ A csoportok végzett munkájáról szóló félévi jelentéseket a titkárság összegyűjti, feldolgozza és a választmány megbeszéli.
- b/ Minden nagyobb eredményről szóló félévközi jelentést összegyűjt és a Társaság elnökségén keresztül továbbterjeszti az illetékesekhez.
- c/ A választmány ülésén az egyes csoportok képviselői röviden beszámolnak az esetenként megadott szempontok alapján a csoport munkájáról.
- d/ Anként ismertetik a csoportok tagjaival és a meghívott érdeklődőkkel a végzett munkát.
- ad 2/ a/ A csoportok legalább egy hónappal a megadott naptári félévek előtt beadják munkatervüket a bizottság titkárságának. A titkárság feldolgozza, egyezteteti és az esetleges módosító javaslataival együtt a választmány elé terjeszti megvitátás és elfogadás végett.
- ad 3/ a/ Előadásokat és egyéb rendezvényeket szervez a barlangkutató népszerűsítése céljából.
- b/ A napi sajtón, rádión és folyóiratokon keresztül cikkekben, beszámolóknak, jelentésekben népszerűsítik a karszthidrológiai és barlangkutatói eredményeket.
- ad 4/ a/ A csoportok tagjainak minél nagyobb mértékű elméleti tudományos felkészültsége érdekében tudományos előadásokat, előadássorozatokat, tanfolyamokat szerveznek a karszthidrológiai és barlangkutató minden ágából.
- b/ Állandó szaklap kiadását szorgalmazzák, annak megjelenéséig pedig szükség szerint megjelenő sokszorosított kiadványban ismertetik a fontosabb hazai és külföldi eredményeket, módszereket, tapasztalatokat és a karszthidrológiai illetve barlangkutató csoportokat érdeklő könyveket.

cikkeket. A sokszorosított kiadvány szerkesztése - az elnök irányítása mellett - a titkárság feladata. Megjelenése előtt a Magyar Hidrológiai Társaság Tudományos Bizottságával az anyagot ismertetni kell.

- c/ A karszthidrológiai és barlangkutató gyakorlati részének továbbfejlesztése érdekében évente egyszer tapasztalatcsere megbeszélést kell összehívni egy-egy csoportnál, ahol a csoportokban alkalmazott munkamódszereket megtárgyalják.

A Bizottság megszűnik, ha

- 1/ A bizottságban tömörült csoportok többsége kívánja,
- 2/ a Magyar Hidrológiai Társaság Elnöksége megszünteti,
- 3/ a karszthidrológiai és barlangkutatók összefogására alkalmasabb szerv létesül.

A Magyar Hidrológiai Társaság Elnöksége a Bizottság ügyeinek intézésére a következő kartársakat kérte fel:

Elnök: Kessler Hubert.

Titkárság: Balázs Dénes, Holly Ferenc, Radó Denise.

A választmány tagjai: /A csoportok kiküldöttein kívül/
Bertalan Károly, Chambre Attila, Gráf
Andrásné, Jakucs László, Jaskó Sándor,
Kincses Julia, Láng Sándor, Leél-Össy
Sándor, Papp Ferenc, Venkovits István,
Vértés László. Kretzoi Miklós.

Tiszteletbeli választmányi tagok: Dudich Endre, Kadics Ottokár,
Vigh Gyula.

A KÖZPONTI BIZOTTSÁGBAN KÉPVISELT BARLANGKUTATÓ CSOPORTOK ÉS
KÉPVISELOJÜK CÍME:

B u d a p e s t e n:

Bástya Ugyézségi S.K. természetjáró szakosztályának barlangkuta-
tó csoportja. V., Apáczai Cseri János-u.10.

Képv.: SZILVÁSSY GYULA. Tel.: 187-850.

Budapesti Műszaki Egyetem Ásvány- és Földtani Tanszékének barlang-
kutató csoportja. XI., Budafoki-ut 4/6.

Képv.: HOLLY SANDOR. Tel.: 268-816.

Eötvös Lóránd Tudományegyetem Földrajzi Intézetének karszt- és bar-
langkutató csoportja. VIII., Múzeum-krt. 6/8.

Képv.: LEEL-ÖSSY SANDOR. Tel.: 140-683.

Élelmiszeripari Minisztérium Kinizsi S.K. turista szakosztály bar-
langkutató csoportja. V., Akadémia-utca 3.

Képv.: BALÁZS DENES. Tel.: 121-690.

Eötvös Lóránd Tudományegyetem Haladás S.K. turista szakosztály bar-
langkutató csoportja. VIII., Múzeum-krt. 4/a.

Képv.: MAGYARI GÁBOR. Tel.: 121-690.

Könyvüipari Tervező Iroda Petőfi S.K. természetjáró szakosztály bar-
langkutató csoportja. V., Bécsi-utca 1/3

Képv.: FUREDI GÉZA. Tel.: 186-980.

Magyar Földrajzi Társaság Karszt- és Barlangkutató Szakosztálya.
VIII., Múzeum-krt.6/8.

Képv.: RADÓ DENISE. Tel.: 140-683.

Spartakusz Építőipari S.K. természetjáró szakosztály barlangkutató
csoportja. VI., Bajcsy Zsilinszky-ut 52.

Képv.: CSABA LÁSZLÓ. II.Bimbó-ut 23.

Természettudományi Múzeum Állattárának barlangkutató csoportja.
Bp.VIII., Baross-utca 13.

Képv.: TOPÁL GYÖRGY. Tel.: 331-776.

V i d é k e n:

Dunántúli Tudományos Intézet karszt- és barlangkutató csoportja.
Pécs, Kulich Gyula-utca 22.

Képv.: KEVI LÁSZLÓ.

Magyar Hidrológiai Társaság Nagymiskolci Csoportjának barlangkutató
szakosztálya. Miskolc, Vörösmarty-utca 18.

Képv.: LAHNER OLIVÉR.

Törekvés S.K. természetjáró szakosztály barlangkutató csoportja.
Cegléd. Képv.: BOTKA FERENC, Cegléd, Gimnázium.

Veszprémi Szikla S.K. természetjáró szakosztályának karszt- és bar-
langkutató csoportja. Veszprem, József Attila-u.3/a.

Képv.: MARKÓ LÁSZLÓ.

Bástya S.K. természetjáró szakosztálya barlangkutató csoportja.
Pécs. Tompa Mihály-u.18/1.

Képv.: TATRAY PÉTER.

A BARLANGKUTATÓ CSOPORTOK RENDELKEZÉSÉRE ÁLLÓ FONTOSABB
FELSZERELÉSI TÁRGYAK

Csoport vagy intézmény	Karbid lámpa db	Kötél		Hágcsó		Egyéb felszerelési tárgyak
		db	m	db	m	
Budapesti Müsz.Egyet.Ásvány Földtani Tanszékének bar- langkutató csoportja.	8	2 2	20 30	1	10	Tájélok, szerszámok, vizelemző felsz.
Bástya Ügyészségi S.K. barlangkutató csoportja.	4	1	40			Tájélok, szerszámok.
Egyet.Földrajzi Int. karszt- és barlangkutató csoportja.	6	4	20	2	15	Tájélok, mérőszala- gok.
Élelmiszeripari Min.Kinizsi S.K. barlangkutató csoportja	12	2 1	20 30	2 1	10 15	Gumiruhák, szintező műszer, csórló, agg- regátor, csille 80 fm sinnel.
Könnnyüipari Tervező Iroda barlangkutató csoportja.	2	1	25			Sátor, tájoló, szerszámok.
Spartakusz Építőipari S.K. barlangkutató csoportja.	3	2	15			
Természettud.Muzeum Állattára barlangkutató csoportja.	2					Biológiai gyűjtés- hez való felsz.
Dunántuli Tudományos Intézet barlangkutató csoportja.	4	1	20	1	15	Meteorológiai műsz- szerszámok, mérősz-
Magyar Hidrol.Társaság Nagy- miskolci csop.barlangkut.	10		2 100 1 50 1 28		100	Telefon, sátrak, szerszámok, mérő- eszközök.
Ceglédi Törekvés S.K. barlangkutató csoportja	2		40		30	
Állami Földtani Intézet			1 20 1 10	2 2 1	20 15 18	Vizelemző készülék
Vizgazdálkodási Tud.Kutató Intézet.	2	1 1	60 40	2	10	Oxigén-légzőkészülék 2 db.gumicsónak, klfle mérőműszere

KARSZTKUTATÁS A SZOVJETUNIÓBAN.

A Nagy Októberi Forradalom után a Szovjetunióban a karsztkutatás valamennyi ágazatában páratlan fellendülés állt be. Felismerve a karsztkutatás nagy gyakorlati jelentőségét, a kutatás elősegítése céljából karszt- és barlangtani kutatóállomásokat létesítettek.

Az első ilyen kutatóállomást a "Preduralje" védett területen, Molotov közigazgatási területen a Szulva folyó partja mentén valósították meg. Ez az állomás, valamint a vele kapcsolatos meteorológiai és biológiai kutatóállomás a Molotov Egyetem természettani fakultásához tartozik. Az állomás 453 barlangot térképezett fel és részletes geomorfológiai térképeket készített valamennyi karsztjelenség feltüntetésével és leírásával. Itt tanulmányozzák a barlangok és más karsztjelenségek további fejlődését az adott területen levő kőzettani, tektonikai, hidrográfiai és éghajlati tényezőkkel kapcsolatban. Ugyanitt karszt- és barlangtani muzeumot is bérendeztek. Munkájukba bevonják a tárgy iránt érdeklődő nem szakembereket is mint "levelezők" -et.

A Szovjetunióban a karsztkutatásnak különösen a gyakorlat, ipari gócpontok vízellátása, továbbá hasznos ásványok feltárása szempontjából tulajdonitanak igen nagy jelentőséget. Ennek köszönhető, hogy 1947-ben Molotovban a karsztkutatás kérdéseinek megvitatására kongresszust hívtak egybe, amelyen a Szovjetunió legkiválóbb szakemberei gyűltek össze. A 48 előadást a következő öt tagozat keretében tartották. 1/ Általános karsztkérdések. 2/ Mérnöki karsztproblémák. 3/ Karszthidrogeológia. 4/ Regionális karszt. 5/ Karszt a haloid kőzetekben. - Az elhangzott előadások tanubizonyosságot tettek amellett, hogy a Szovjetunió már mennyire haladt a karsztjelenségek kutatásának módszertana terén és mennyire feltárták a karszttal kapcsolatos elméleti problémákat.

A Karsztkongresszuson nagyjelentőségű határozatot fogadtak el, amelynek egyik pontja kijelenti, hogy a Szovjetunió területén új, önálló tudománnyá fejlődött a karszttudomány. Ez szerves összefüggésben áll azzal, hogy számos tudományos és gyakorlati karsztfeladat vár megoldásra a sztálini öt éves tervek hatalmas építkezéseinek végrehajtásában kapcsolatban.

A karsztkutatásról szóló cikkek számos szakmai és népszerű folyóiratban, valamint a napi sajtóban jelennek meg. Tisztán karsztkérdésekkel foglalkozik a "Karsztovedenije" /Karszttudomány/ c. folyóirat. A különböző értekezleteken, kongresszusokon elhangzott előadásokat a "Teziszú dokladov karsztovó-speleclógicseszkoi konferencii" című gyűjteményben teszik közzé.

I.K.Zajicev professzor tankönyvet írt a karsztról, amelyben különösen jelentős a karszthidrológiai anyag. G.A.Maximovics a karsztjelenségek típusairól írt kimerítő tanulmányt a Karsztovedenije 1948. évfolyamában. A.Kruber a Krim-i karsztterületekkel foglalkozik behatóan. L.V. Golubeva a "Preduralje" karsztállomást ismerteti részletesen /Prirod. 1949./ Nagyon értékes, 350 oldalas összefoglaló munkát írt N.S.Gvozgeckij: A Karszt. /Mcszkva, 1954/.

KARSZT- ÉS BARLANG-DOKUMENTÁCIÓ

Rovatvezető: dr. Bertalan Károly

Dokumentáció alatt szűkebb értelemben a bibliográfiát és a kataszterezést értjük. Bevezetésként időről-időre módszertani kérdéseket tárgyalunk, utána pedig a feldolgozott anyagot közöljük.

I. Bibliográfia.

A magyar barlangtani irodalom időszakos közlése 1931. óta szünetel. A hiányzó anyag gyűjtése folyamatban van. Karsztviz-bibliográfiánk az 1945-1954 -es évek anyagáról az OVF kiadványában megjelent /lásd 11.sz./. Elnökségünk határozata értelmében ezért a magyar karszt- és barlangkutatás bibliográfiájának a közlését az 1955. évi anyagával kezdjük. Röviddel évzárta után ez nem lehet még teljes, a pótlásokat tehát következő számainkban kell közreadnunk.

Egyelőre csak a magyar karszt- és barlangtudományi irodalom jegyzékét közöljük. Ez alatt értjük:

- 1/ Magyarország területére vonatkozó, bárhol, bárkitől és bármilyen nyelven megjelent szakirodalmat,
- 2/ a magyar szerzőktől bármilyen nyelven és bármilyen területről szóló karszt- és barlangtudományi irodalmat.

A barlangokat is szerepeltető turista tárgyú cikkeket, utikalauzokat, portyavezetőket, földrajzi-, földtani-, őslénytani-régészeti-, történelmi-, stb. szakmunkákat lehetőleg feldolgozzuk ugyan, de csak a szűkebb tárgykörünkkel szorosabb kapcsolatban állókat közöljük. Hasonlóan járunk el a népszerűsítő irodalommal, valamint a hírlapi cikkekkel is. Utóbbi téren gyűjtésünk is igen hiányos, mivel anyagát társadalmi úton szereztük be.

A gyűjtött anyag feldolgozásánál, vagyis bibliográfiánk módszertani kivitelezésénél igyekezünk a "Könyvtári és könyvtárügyi vonatkozású szabványok gyűjteménye. Bp. 1954." című kiadványban foglalt szabványokhoz, valamint az 1956. január 1 -én életbe lépő MNOSZ 3398-55 sz. "Szakirodalmi tájékoztató /dokumentációs/ kiadványok" című szabványhoz alkalmazkodni. Az évszámot azonban jelen esetben elhagyjuk, mivel valamennyi című 1955-ből származik.

A névtelenül /anonim/, vagy betűjelek alatt megjelent /kriptonim/ cikkek szerzőit lehetőleg kinyomozzuk és zárójelben közöljük /feladások/, valamint a mű megjelenési körülményeire vonatkozó adatokból /impresszum/ esetleg hiányzó egyéb bibliográfiai adatot is.

Ismertetéseket /annotáció/, tartalmi kivonatokat /referátum/, valamint kritikai megjegyzéseket egyelőre nem közölhetünk, legfeljebb igen rövid /zárójelbe tett/ utalásokat a tartalomra ott, ahol a cím nem eléggé kifejező /bővített címleírás/. Az idegen nyelven megjelent műveket címfordítással látjuk el /zárójelben/ és utóbbit emeljük ki aláhúzással. Az esetleges többnyelvűséget is jelezzük.

A magyar karszt- és barlangkutató irodalmának gyűjtésével és feldolgozásával párhuzamosan halad a magyarországi barlangok nyilvántartásának adatgyűjtő munkája /kataszterezés/. Belátható, hogy egy ember társadalmi munka keretében mindent nem győzi és a kívánt teljességet egyik téren sem érheti el. Ezért valamennyi munkatársunknak a bibliográfiai munkában való közreműködését kérjük az alábbiakban:

1. a jelen összeállításból kimaradt címek beküldése,
2. az észlelt hibák tudomásunkra hozatala,
3. a szerzőnév nélkül megjelent cikkek szerzőjének közlése.

Munkatársaink segítségével szeretnénk elérni, hogy év végére az 1955. év cimanyaga teljes legyen, külföldi cikkek ismertetését is közölhessük és elegendő időnk és erőnk maradjon a kataszterezésre is.

AZ 1955. ÉV MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI IRODALMA.

1. AUER V.: A karsztviz, mint geofizikai probléma. - Bányászati Lapok, 10 /88./ évf. 1.sz. p.36-40. áb:1, gr:4, bi:8.
2. BALÁZS D.: Az égerszögi cseppkőbarlang. Természetjárás, I.évf. 3.sz. jun.p.8-9. fk:4.
3. BARÁT E.: Látogatás a Pálvölgyi barlangban. - Szabad Nép, 13. évf. 301.sz. okt.31. p.4.
4. B.K. /BERTALAN/: A barlangkutató. /Barlangkutatóunk szervezeti fejlődése./ - Természetjárás, I.évf.9.sz. dec.p.7
5. BERTALAN K.: Kiegészítés a bakonyi barlangok ismertetéhez. - Földrajzi Értesítő, 4.évf. 1.füz. p.55-61 /Kny. is! / D.A.,P.P.

6. BODNÁR O.: Aggtelek csodái. /Baradla./ - Szabad Nép, 13.évf. sz.szept.4. p.6. fk:1.
7. BORBÉLY S.: Barlang- és zombolykutató a Bükkben. - Hidrológiai Közlöny 35.évf. 9/10 sz. p.357-362 hr:1 ar:3, hm:6.
8. DUDICH E.: A barlang mint gyógytényező. /Asztma-kúra./ - Földtani Közlöny, 85.köt. 3.füz. p.353-359. bi:25. - R.F.-P.P.
9. FILYÓ M.: A Baradla mélyén - 104 hidon át. - Szabad Ifjuság, 6. évf. 164.sz.jul.14. p.2. fk:1.
10. FILYÓ M.: A mesék új országa a Haragistya mélyén. /Vass Imre bg./ - Szabad Ifjuság, 6.évf. 273. sz. nov. 20. p 7. fk:2
11. Hidrológiai bibliográfia 1945-1954. Magyarország. - Az OVF kiadványa. VITUKI. - Műszaki Könyvkiadó, Bp. Szerk: de Chatel Rudolf. p.3-180.
12. HOLLY F.: Új barlangot fedeztek fel barlangkutató vegyészhallgatóink. /Vass Imre bg./ - Jövő mérnöke, 3. évf. 17.sz.okt.12.áb:1
13. JAKUCS L.: Árvíz a hegyek alatt. /Baradla - Békebarlang./ - Élet és Tudomány, 10.évf. 52.sz. dec.28.p.1647-1651. fk:7+1.
14. JAKUCS L.: A barlangkutató új irányai. /Vizfestés, kémiai elemzés, kavicsvizsgálat./ - Természetjárás, 1.évf. 7.sz.okt.p.12-13 fk:2.
15. JÁNOSSY D.: Die Vogel und Säugetierreste der spätpleistozänen Schichten der Höhle von Istállóskő. /Az Istállóskői barlang újpleisztocén rétegeinek madár- és emlősmaradványai./ - Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, 5.köt. 3/4 füz. p.149-182 D.T.
16. DR.KESSLER H.: Forrástani részletvizsgálatok az aggteleki karsztvidéken. - Beszámoló a VITUKI 1954.évi munkásságáról. Bp.Műszaki könyvkiadó. p.134-152 hr:1, gr:6, tá:2, fk:4.
- 17/ DR.KESSLER H.: Földalatti barlangfürdőt terveznek Miskolc-Tapolcán. - Képes Magyarország, 1.évf. 1.sz. nov. p.17. fk:2.
18. KESSLER H.: A Tantalbarlang. Óriásbarlangot tártak fel a Keleti-Alpokban. - Természet és Társadalom, 114. évf. 10.sz.p.539.fk:2.
19. DR.KESSLER H.: Újabb adat a beszivárgási görbéhez. - Hidrológiai Közlöny, 35.évf. 5/6 sz. p.158. tá:1.
20. DR.KESSLER, H.: Der Versickerungsbeiwert in Karstgebieten. /A beszivárgási százalék karsztvidékeken ./ - Wasserwirtschaft, - Wassertechnik, 5.évf. 12.füz. p.392-394. gr:2, tá:1, bi:2, D.T.
21. DR.KESSLER HUBERT - MEGAY G.: Lillafüred barlangjai. Kiadja: Borsod-Abaúj-Zemplén megye Tanácsának Idegenforgalmi Hivatala, Miskolc. 74 p. ar:2, hr:1, áb:3, fk:28, tá:3.

22. KOVÁCS GY.: A geomechanikai szemlélet szerepe a karsztvizkutatásban és a karsztviz elleni védekezésben. /Dr.Schmidt E.R. tanulmányának ismertetése hozzászólásokkal./ Hidrológiai Közöny, 35. évf. 1/2. sz. p. 39-44 bi:3.
23. KRETZOI M. - VARRÓK S.: Adatok a gyöngybagoly táplálkozásmódjának állatföldrajzi jelentőségéhez. /Az Eszterházy-barlangból./ = Aquila. Annales Instituti Ornithologici Hungarici 1952-1955. - Mezőgazdasági Kiadó. Bp. p. 399-401.
24. KUNSAGI V.: Béke és szabadság, avagy mi kell Égerszögnek? /Béke és Szabadság cseppkőbarlang./ - Természetjárás, 1. évf. 4. sz. jul. p. 6. fk:2.
25. /KUNSAGI V./: Utközben hallottuk... /Apró hírek, bg-okról is./ - Természetjárás, 1. évf. 1.sz. ápr. p. 13, 3. sz. jun. p. 10, 6. sz. szept. p. 15, 7. sz. okt. p. 15, 8. sz. nov. p. 15, 9. sz. dec. p. 15.
26. LÁNG S.: Geomorfológiai tanulmányok az aggteleki karsztvidéken. - Földrajzi Értesítő, 4. évf. 1. füz. p. 1-17. áb:3. D.A. P.P.
27. LÁNG S.: A Gerecse peremhegységi részeinek geomorfológiája. - Földrajzi Értesítő, 4. évf. 2. füz. p. 157-192. áb:7. D.A. P.P.
28. LEÉL-ÖSSY S.: A Kiskőhádi zomboly térképezése. - Földrajzi Értesítő, 4. évf. 2. füz. p. 256-257. ar:1, hm:1.
29. LELKES I.: Aggtelek. Népszerű tudományos film. - Szabad Nép, 13. évf. sz. máj. 19. p.4.
30. MARKÓ L.: A kabhegyi viznyelők. - Veszprémmegyei Népujság, 11. évf. 25. sz. jan. 30. p. 4.
31. MAUCHA L.: Megnyilt az ut a hegység belsejébe. Új cseppkőbarlang Jósvafő határában. /Vass Imre barlang./ - Magyar Nemzet, 11.évf. 295.sz. dec.16. p.5
32. OZORAY GY.: Barlangépítés Csehszlovákiában. /Barlangok idegenforgalmi kiépítése./ - Természet és Társadalom, 114. évf. 12.sz. p.759.
33. PINCZÉS Z.: Morfológiai megfigyelések a Hór völgyében. Földrajzi Értesítő, 4. évf. 2.füz. p.145-155. bi:15. D.A., P.P.
34. SÁRKÁNY, S. - STIEBER, J.: Anthracotomische Bearbeitung der in neuester Zeit in der Höhle von Istállóskó freigelegten Holzkohlenresten. /Az Istállóskói barlangban legújabbán talált faszénmaradványok antrakotómiai feldolgozása./ - Acta Archaeologica... 5.köt. 3/4. füz. p.211-234. D.T.
35. DR.SCHMIDT E.R. viszontválasza: "A geomechanikai szemlélet szerepe a karsztvizkutatásban és a karsztviz elleni védekezésben" című tanulmányával kapcsolatban megjelent hozzászólásokra. - Bányászati Lapok, 10.évf. 6.sz. p.302-303. áb:5.

36. SCHÖNVISZKY L.: A Pilis ismeretlen utjain. - Saskövi barlang. - Természetjárás, 1. évf. 8.sz. nov. p.13. ar:1, hm:1. km:9, fk:1
37. SZABÓ F.: Karsztjelenségek. Hazánk barlangjai. = Természetjárók kézikönyve. Sport Lap- és Könyvkiadó. Bp. p.59-71.
38. SZABÓ F.: Magyarország barlangjai. Ismertebb külföldi barlangok. = Turavezetők kézikönyve. I.rész. - Sport Lap- és Könyvkiadó. Bp. p.136-145, 145-146.
39. SZABÓ PÁL Z.: A karsztkutató népgazdasági jelentősége. = Dunántúli Tudományos Gyűjtemény. 1. Pécs: A Dunántúli Tudományos Intézet kiadása. p. 3-10. /Kny. is! / D.T.
40. SZÉKELY L.: Karsztvízveszélyes bányák biztonságos fejtése. - Bányászati Lapok, 10. /88/ évf. 6.sz. p.303-307.
41. TASNÁDI KUBACSKA, A.: Der Penisknochen des Höhlenbären. /A barlangi medve pénisz-csontja./ - Acta Veterinaria, 5.köt. 1.füz. p. 39-60. áb:4, fk:34. D.T., P.P.
42. TASNÁDI KUBACSKA, A.: Untersuchungen pathologisch veränderten Knochenresten verschiedener Wirbeltiere aus der Höhle von Istállóskő. /Az Istállóskői barlangból származó különböző gerincek patológiusan elváltozott csontmaradványainak vizsgálata./ Acta Archaeologica ... 5. köt. 3/4.füz. p.193-210. D.T.
43. VÁGVÖLGYI J.: A Baradla és a Békebarlang kapcsolatának kérdése zoológiai szempontból. - Földrajzi Értesítő, 4.évf. 4.füz. p. 427-432. bf:5. D.A., P.P.
44. VARRÓK S.: Az 1950-53. évi bakonyi barlangi ásatások őslénytani eredményei. = A Magyar Állami Földtani Intézet évi jelentése az 1953.évről. II.rész. Bp. p.491-501. R.F., P.P.
45. VENKOVITS I./: Barlangi hírek. - Természetjárás. 1.évf. 7.sz. okt. p.13.
46. VÉRTES L.: A hazai ősemberkutatók újabb eredményeiről. /Istállóskői bg. + Bakony./ - Szabad Nép, 13.évf. sz.jan.5. p.4.
47. VÉRTES, L.: Les conditions de l'interstadial Würmien I/II hongrois élucidées par l'examen des remplissages de grottes. /A magyar würm I/II interstadiális helyzetének megvilágítása a barlangok kitöltésének vizsgálata által./ - Acta Geologica--- 23.köt. 4.füz. p.393-407. tá:1, gr:12, fk:1, bi:17. T.F., P.P.
48. VÉRTES, L.: Neue Ausgrabungen und paläolithische Funde in der Höhle von Istállóskő. /Uj ásatások és paleolit-leletek az Istállóskői barlangban./ - Acta Archaeologica... 5.köt. 3/4.sz. p.111-129. D.T.
49. VÉRTES, L.: Untersuchung der Ausfüllung der Höhle von Istállóskő. Zeitbestimmung. /Az Istállóskői barlang kitöltésének vizsgálata. Kormeghatározás./ - Acta Archaeologica... 5.köt. 3/4.füz. p.239-260. D.T.

50. --- : /Szerzőnév nélkül/: Aggtelek. /Mozgófilm./ - Természet és Társadalom, 114. évf. 5.sz. 321-322. áb:4.
51. --- : /Szerzőnév nélkül/: Társasági Közlemények, Választmányi ülések. /Karszt- és Barlangkutató Szakosztály létesítése./ - Földrajzi Közlemények, 3. /79./ köt. 3.sz. p.295-296.

Rövidítések jegyzéke:

áb: ábrák száma,
ar: alaprajzok száma,
bg. =barlang,
bi: bibliográfiai adatok száma,
Bp. =Budapest,
évf.=évfolyam,
fk: fényképek száma,
füz.=füzet,
gr: grafikonok száma,
hm: hosszmetsetek száma,
hr: helyszinrajzok száma,
km: keresztmetsetek száma,
köt.=kötet,
kny.=különlenyomat /separatum/
OVF =Országos Vizügyi Főigazgatóság.
p. =pagina /lap, helytelenül oldal/
sz. = szám,
tá: táblázatok száma,
VITUKI = Vizgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet.

Idegennyelvű szövegek, vagy kivonatok jelzése:

D.A. = deutscher Auszug /német kivonat/
D.T. = deutscher Text /német szöveg/
P.P. = russkoje rezjume /orosz kivonat/, résumé russe
R.F. = résumé francais /francia kivonat/
T.F. = texte francais /francia szöveg/.

II. Kataszterezés.

A magyarországi barlangok nyilvántartásának /röviden: barlang-kataszter/ célja egyrészt adatszolgáltatás a magyar barlangkutatók munkájához, másrészt eredményeik áttekinthető összefoglalása. Ezt a célkitűzést két lépésben óhajtjuk megvalósítani.

1. Az ideiglenes barlangkataszter cédulakatalógus formájában készül és az egyes barlangokról csak az alább ismertetendő legfontosabb adatokat tartalmazza, azonban a barlangok száma terén az elérhető legnagyobbfoku teljességre törekszik. Munkálatai előrehaladott stádiumban vannak, azonban csak kevesek számára hozzáférhető, kéziratossal kivitelben. Adatai néhol helyszíni ellenőrzésre és kiegészítésre szorulnak.

2. A végleges barlangkataszter elkészítését dosszié-rendszerben tervezzük. A dosszié fedőlapja áttekinthető csoportosításban tüntetné fel az illető barlangra vonatkozó összes adatokat és a vele kapcsolatos gyűjteményanyag leltári számait. A dossziében nyernének elhelyezést a dokumentációs mellékletek /irodalmi kivonatok, tanulmányok, különlenyomatok, jelentések, helyszínrajz, térképek, metszetek, fényképek, stb./. Ennél a kivitelnél kezdetben nem annyira a feldolgozott barlangok száma, mint inkább a feltüntetett adatok terén törekednénk teljességre. Ez a munka még a tervezés stádiumában van, módszertana azonban már meglehetősen ki van dolgozva. Megvalósítása állami szerv támogatása nélkül elképzelhetetlen.

A barlangkatasztert idővel karszt- és barlang-kataszterre kellene kibővíteni. Ez kivihető volna, mivel a karsztforrások kataszterezését még a MAFI megkezdte és azt a VITUKI jelenleg is folytatja. Mindössze a barlangkataszterben nem szereplő víznyelők kataszterezésére és a többi karsztjelenségek /karrmezők, dolinák, stb./ geomorfológiai térképeken való ábrázolására volna szükség, ami szintén az ELTE munkakörébe vág.

Sürgős szükség volna az összes karsztjelenségek kataszteri adatainak térképi /áttekintő, illetőleg részletes/ ábrázolására. Ez azonban térképanyaggal rendelkező állami szerv támogatása nélkül szintén keresztülvihetetlen.

Az alábbiakban felsoroljuk mindazokat az adatokat, melyeket az ideiglenes barlangkataszterbe felvettünk, illetőleg amelyeknek felvételét tervezzük:

1. A barlang hivatalos neve és szinonimái /régibbi szerzők által adott, vagy népies, helyi nevei/,

2. A barlang jellege /aktiv-, vagy szenilis víznyelő-, illetőleg forrásbarlang, zsomboly, tektonikus hasadékbarlang, hévforrásos eredetű bg., stb. Lásd: Leél-Össy S.: A barlangok osztályozása.- Földrajzi Értesítő, I.évf. 1.füz. Bp. 1952. p.130-137./, bezáró kőzete és kitöltésének anyaga /ásatásra alkalmas-e?/.
3. Közigazgatási fekvés /község és megye a legújabb beosztás szerint/.
4. Topográfiai fekvés. /Közelítőleg poláris koordinátákkal megadva: iránya és távolsága tizedkilométeres pontossággal ama község templomától, vagy középpontjától, amelynek határába esik/. Lehetőleg helyszinrajzi vázlat is melléklendő.
5. A barlang hossza /a járatok összhossza vetületi alaprajzon mérve/.
6. A barlang mélysége /a bejárat és a legmélyebb pont közötti szintkülönbség. Ettől eltérhet a vertikális kiterjedés: a legmagasabb és a legmélyebb pont közötti szintkülönbség, tehát meg kell adni, hogy melyikről van szó./.
7. Tengerszint feletti magasság az Adriai tengerre vonatkoztatva.
8. Relatív magasság a karsztviz átlagos szintje felett.
9. Bejárásához szükséges felszerelés és esetleges engedély.
10. Tudományos /karszthidrológiai-, geomorfológiai-, mineralógiai-, meteorológiai-, biológiai-, őslénytani-, ősrégészeti-, történelmi-, stb./ jelentősége.
11. Gyakorlati /népgazdasági/ jelentőség /karsztvizkutató, foszfátföld, guano, diszítóiipari anyag, népművelés, idegenforgalom, stb./
12. A kutatás időpontja, jellege /pl.térképezés, feltárás/ és kivitelezője.

Kérjük munkatársainkat, hogy a felsorolt adatok közül legalább az aláhuzottakat okvetlenül tüntessék fel jelentéseikben, kataszterezés kivitelezhetősége céljából.

Kívánatos volna ezen kívül, hogy minden munkacsoport, illetőleg szakosztály állítson fel ideiglenes karszt- és barlangkatasztert saját munkaterületéről, vagy legalábbis az általa felkutatott barlangokról.

Tájékoztatásul az alábbiakban közöljük az ideiglenes barlangkataszter adatainak hegyvidékenkénti összesítését az 1955.éveleji állapot szerint:

Barlangvidék	Barlangok száma		/drb/ össz.:	Kiterjedésük m-ben	
	Felmért	Felme- retlen		Hossza	Mélysége
Bakony	89	39	128	1127,3	97,4
Balatonfelvidék	19	38	57	787,8	60,0
Börzsöny	2	4	6	12,0	15,0
Nagybudapest	37	25	62	5694,0	255,5
Budai hegyek /Bp.nélk/	21	10	31	1771,5	130,5
Bükk hegység	88	82	170	4348,0	655,5
Cserhát /Magyszál/	6	5	11	123,0	10,0
Gerecse és Gete	34	26	60	1255,5	77,0
Gömör-tornai karszt	24	23	47	3200,0	539,0
Mátra	3	9	12	143,0	20,0
Mecsek	17	12	29	1119,6	154,0
Nyugatmagyarország	6	4	10	135,3	-
Pilis hegység	49	30	79	1871,6	423,8
Velencei hegység	-	3	3	-	-
Vértesséki hegység	7	2	9	77,0	8,0
Villányi hegység	1	3	4	-	11,0
Ö s s z e s e n:	403	315	718	50555,6	2456,7

Fenti jegyzék nagyrészt irodalmi adatok alapján készült. Egyes irodalmi adatok egyeztetése nem minden esetben megnyugtató és így néhány üreg többször is szerepelhet. Néhányuk /23 db/ jelenleg ismeretlen, egyesekről feltételezhető, hogy azóta megszűntek /12 db/, másoknál valószínű, hogy mesterséges eredetűek /32 db/. Az ilyen bizonytalanságok azonban egy teljességre törekvő ideiglenes jegyzékből nehezen küszöbölhetők ki. Nagyobb hibája, hogy elévült, mivel még nem tünteti fel az 1955.év folyamán beállott jelentős gyarapodást. Nagyságrendileg azonban még így is a valósághoz közelálló képek nyújt a barlangokról az egyes hegyvidékeken való gyakoriságáról, horizontális és vertikális kiterjedéséről, valamint megkutatótsági fokáról. Egyszeresmind szemlélteti a Bizottságra váró jelentős feladatokat is.

AZ 1955-BEN ELHANGZOTT KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSSAL KAPCSOLATOS
ELŐADÁSOK JEGYZÉKE:

Összeállították: Bertalan K., Holly F. és Radó D.

/A rövidítések jegyzékét lásd a felsorolás végén./

- 1/ Jan. 25. BALÁZS D.: Hogyan fedeztük fel az égerszögi Szabadság cseppkőbarlangot? - Elip. M.
- 2/ Febr. 1. DUDICH E.: A barlang, mint gyógytényező. - M.Fr.T. Karszt és Barlangkutató szakosztálya.
- 3/ Febr. 2. KEVI L.: Karsztmorfológiai kutatások Baranyában. - M.Fr.T. Természetföldrajzi szakosztálya.
- 4/ Febr. 20. TASNÁDI KUBACSKA A. - JAKUCS L.: Az Aggteleki- és Béke-cseppkőbarlangról készült új magyar színes film bemutatója. /Megnyitó és bevezetés / - TTIT. Uránia előadásorozata, Vörös Csillag filmszínház.
- 5/ Márc. 24. JAKUCS L.: Adatok az Aggteleki hegység és barlangjainak morfogenetikájához. - M.Fr.T. Karszt és Barlangkutató Szakosztálya.
- 6/ Máj. 11. KESSLER H.: A karsztviz-kutatás újabb feladatai. M.H.T. Vizellátás-Hidrogeológiai Szakosztálya.
- 7/ Máj. 11. REMENYI K.A.: Vizföldtani megfigyelések Balinka-bányán. M.H.T. Vizellátás-Hidrogeológiai Szakosztálya.
- 8/ Máj. 16. HOLLY F.: Karsztvizrendszerek és patakbarlangok. B.M.E. Ásvány és Földtani Tanszékének Barlangkutató csoportja.
- 9/ Máj. 18. LANS S.: A Magyar karsztkutató feladatai. M.Fr.T. Karszt és Barlangkutató szakosztály.
- 10/ Máj. 18. LEÉL-ÖSSY S.: Magyarország karsztvidékei. M.Fr.T. Karszt és Barlangkutató szakosztály.
- 11/ Máj. 23. HOLLY S.: Beszámoló az 1954. évi kutatásokról. B.M.E. Ásványi és Földtani Tanszékének Barlangkutató csoportja.
- 12/ Máj. 30. MAUCHA L.: Karsztvizrendszerek barlangtani vizsgálata, a vízhozamváltozások elemzése alapján. B.M.E. Ásvány és Földtani Tanszékének Barlangkutató Csoportja.
- 13/ Jun. 6. BÉRHIDAI G.: Hévforrásos barlangrendszerek. B.M.E. Ásvány és Földtani Tanszékének Barlangkutató csoportja.

- 14/ Jun. 8. BALÁZS D.: Az égerszögi Szabadság barlang feltárása. M.Fr.T. Karszt és Barlangkutató szakosztálya.
- 15/ Jun.10. VIGH.F.: Mit kíván a bányászat a geofizikától a karsztvizkutató terén? M.G.E. Karsztviz-ankét.
- 16/ Jun.10. HORUSITZKY F.: A karsztvizkutató földtani és geofizikai kapcsolatai. M.G.E. Karsztviz-ankét.
- 17/ Jun.10. ISTVÁNFFY E.: A rádióhullámok felhasználási lehetősége a karsztvizkutatónál. M.G.E. Karsztviz-ankét.
- 18/ Jun.10. KÁNTÁS K.: Karsztvizkutató geofizikus szemmel. M.G.E. Karsztviz-ankét.
- 19/ Aug.19. JAKUCS L.: Az Aggteleki hegység karsztkutatóinak tíz éve és a további kutatók irányai. M.H.T. Barlang és karsztvizkutatói ankét. Miskolc.
- 20/ Aug.19. SÁRVÁRY I.: A B.M.E. Barlangkutató Csoportjának beszámolója kutatóiról. M.H.T. Barlang és karsztvizkutatói ankét. Miskolc.
- 21/ Aug.19. ALMASSY G.: Kísérletek az urkúti Macskalyuk víznyelő feltárására. M.H.T. Barlang és karsztvizkutatói ankét. Miskolc.
- 22/ Aug.19. KEVI L.: Beszámoló a pécsi zombolykutatók munkájáról. M.H.T. Barlang és karsztvizkutatói ankét. Miskolc.
- 23/ Aug.19. BALOGH T.: Barlang és karsztvizkutatók a Bükkben. M.H.T. Barlang és karsztvizkutatói ankét. Miskolc.
- 24/ Aug.20. LAHNER O.: Aknabarlangok feltárása. M.H.T. Barlang és karsztvizkutatói ankét. Miskolc.
- 25/ Aug.20. PAPP F.: Hazai barlangkutatók összefogása. M.H.T. Barlang és karsztvizkutatói ankét. Miskolc.
- 26/ Aug.20. TÓTH J.: Barlangtérképek egyezményes jelei. M.H.T. Barlang és karsztvizkutatói ankét. Miskolc.
- 27/ Aug.20. MARKÓ L.: Barlangi huzat keletkezése. Újabb szempontok a jégbarlangok keletkezésével kapcsolatban. M.H.T. Barlang és karsztvizkutatói ankét. Miskolc.
- 28/ Aug.20. BERHIDAI G.: Hévíforrásos barlangok keletkezése. M.H.T. Barlang és karsztvizkutatói ankét. Miskolc.
- 29/ Aug.20. MAUCHA L.: Patakbarlangok barlangtani vizsgálata a vízhozamváltozások elemzése alapján. M.H.T. Barlang és karsztvizkutatói ankét. Miskolc.

- 30/ Aug.20. HOLLY F.: Következtetés a karsztforrás vizanalizise alapján annak vizgyűjtőjére. M.H.T. Barlang és karsztvizkutatói ankét. Miskolc.
- 31/ Okt. 7. KESSLER H.: Franciaország karsztjáról. M.H.T. Szeged.
- 32/ Okt. 19. JAKUCS L.: A barlangi árvizek tanulmányozásának módszerei. M.Fr.T. Karszt és Barlangkutató szakosztály.
- 33/ Okt. 28. JAKUCS L.: Az Aggteleki hegység karsztforrásainak áradásai és azok vizsgálatának komplex módszerei. M.H.T. Limnológiai szakosztály.
- 34/ Okt. 28. KLAUSZ GY.: Az Aggteleki cseppkőbarlang flórája. M.H.T. Limnológiai szakosztály.
- 35/ Okt.28. F.SUBA É.: A Pálvölgyi barlang algái. M.H.T. Limnológiai szakosztály.
- 36/ Nov. 17. KESSLER H.: A barlangkutató vizellátás szolgálatában. M.T.A. Vizellátási Szakbizottsága.
- 37/ Nov.22. BALÁZS D.: Az égerszögi Szabadság cseppkőbarlang feltárása. EDOSZ. Közp.Kulturház.
- 38/ Nov.23. HOLLY F.: A jósvafői Vass Imre cseppkőbarlang. M.H.T. Vizellátás-Hidrogeológiai szakosztálya.
- 39/ Nov.23. JAKUCS P.: A növénytakaró szerepe a karrosodásban. M.Fr.T. Karszt és Barlangkutató Szakosztálya.
- 40/ Dec. 6. KESSLER H.: Az aggteleki szivárgási kísérlet. M.Szovjet Társaság.
- 41/ Dec.9. LEÉL-OSSY S.: A Bükk hegység víznyelőinek és víznyelőbarlangjainak tanulmányozása. M Fr.T. Természetföldrajzi szakosztály.
- 42/ Dec. 21. BERTALAN K.: A magyar barlangkutató története. M.Fr.T. Karszt és Barlangkutató Szakosztálya.
- 43/ Dec.23. TASNÁDY-KUBACSKA A.: Petényi és kora. M.T.A. Műszaki Tudományok Osztálya.
- 44/ Dec.23. KRETZÓI M.: Petényi Beremenden. M.T.A. Műszaki Tudományok Osztálya.
- 45/ Dec.23. VÉRTES L.: A Petényi barlang rétegtana és régészete. M.T.A. Műszaki Tudományok Osztálya.

46/ Dec.23. JÁNOSSY D.: A Petényi barlang őslénytana. M.T.A. Műszaki
Tudományok Osztálya

Rövidítések jegyzéke:

- M.Ft.T. = Magyar Földtani Társulat,
M.Fr.T. = Magyar Földrajzi Társulat,
M.H.T. = Magyar Hidrológiai Társaság,
Élip.M. = Élelmiszeripari Minisztérium,
B.M.E. = Budapesti Műszaki Egyetem,
M.T.A. = Magyar Tudományos Akadémia,
DOSZ. = Élelmiszeripari Dolgozók Országos
Szakszervezete.
TTIT = Farsadalmi és Természettudományi Ismeret-
terjesztő Társulat.
M.G.E. = Magyar Geofizikusok Egyesülete

OXIGÉNES LÉGZŐKÉSZÜLÉKEK ALKALMAZÁSA BARLANGKUTATÁSNÁL.

Feltáró barlangkutatóknál általában a szifonok jelentik a legnagyobb, sokszor leküzdhetetlen akadályt. Ha nem sikerül a vízszint mesterséges süllyesztése, akkor a meglehetősen kockázatos buváruszást szokták megkísérelni. A buvárok által használt felszerelés az eddigi tapasztalatok szerint túlságosan nehézkes, a légtömlők kényesek és a súlyos felszerelés szállítása barlangokban többnyire nehézségekbe ütközik.

Rendkívül nagy reményekre jogosítanak és egészen új lehetőségeket nyitnak meg újabban azok a könnyű légzőkészülékek, amelyek nemcsak lemerülést, hanem víz alatti, a felszíni kiszolgáló személyzettől független uszást is lehetővé tesznek. Ezeket a készülékeket már több éve alkalmazzák részben sport-, részben kutatási célból meleg tengerek vizében.

A felszerelés legfontosabb része a háton hordható készülék, amely kb. 150 légkörnyi nyomás alatt álló oxigénpalackból, nyomáscsökkentőből, valamint a kilégzett levegő széndioxidját lekötő lúgoszelencéből áll. A buváruszó nyomásálló, szájcsutorában végződő gumitömlőn kapja az oxigéndus, tisztított levegőt. Az elhasznált levegő egy másik, szeleppel vezérelt tömlőn keresztül visszajut a készülékbe, ahol újból regenerálódik. Van olyan készülék is, amely csak sűrített levegőt tartalmaz, az elhasznált levegőt a vízbe fújják. A mélységtől függően 1-2 órás vizalatti tartózkodás lehetséges egy töltéssel. A felszereléshez tartozik még a buvárszemüveg, amely gumitöltéssel szorosan az archoz simul. A szemüveg megakadályozza, hogy a víz nyomást gyakoroljon a szemgolyóra és így tökéletes látást biztosít a víz alatt. A felszerelést végül még lábra csatolható gumiuszonyok egészítik ki.

Fenti felszerelést barlangok kutatásánál első ízben Henri Lombard alkalmazta, aki kiváló tengeri buvár volt. 1950-ben a földalatti Avencas-patak kiömlésénél 15 méteres szifonon uszott át. A Fontanille-forrásnál legyőzött szifon mélysége 12 m volt. A leghosszabb szifon a Lirou-barlangban volt, ahol Lombard 42 métert uszott víz alatt. Ezt a szifont egy másik követte, amelynek átúszási kísérletét a kutató életével fizette meg. A szifonból visszatérő Lombardot tartó biztosítókötél megakadt és társai órák múlva csak Lombard holttestét tudták visszahuzni. A légzőkészülék teljesen sértetlen és üzemképes volt. A halált a hideg víz okozta szivbénulás idézte elő.

A tragikus baleset csak rövid ideig akadályozhatta az új kutatási módszer továbbterjedését. 1953-ban a Trieszti Adriakutató Társaság a földalatti Timavo-folyó kutatására jól előkészített és felszerelt expedíciót szervezett, melynek legfontosabb kellékei tökéletesített légzőkészülékek voltak. Lombard példáján okulva szorosan testhez simuló, bélelt gumiruhát is alkalmaztak. A légzőkészüléket annyiban tökéletesítették, hogy nemcsak a szemeket és az orrot, hanem a szájat is befödő buváralarcot használtak, a levegőt pedig ebbe az álarcba vezették. Az álarcban levő levegő ellensúlyozta a nagy mélységben már tekintélyes víznyomást, amely az álarcot elég fájdalmasan az archoz nyomja.

A földalatti folyóhoz a 329 m mély Trebiccano-zsombolyon át kellett leereszkedni. Különös nehézséget jelentett, hogy a buváruszást egy 100 m hosszú földalatti tó végén, gumicsónakról kellett megkezdeni

A helyenként 10 m mély szifon 65 m hosszú volt. Egyes helyeken olyan sebes volt a víz áramlása, hogy a látási viszonyok teljesen megszűntek. A szikla átlagosan 5 m-nyire merült a víz színe alá, így elég hely maradt ahhoz, hogy az utat uszva megtehessék. Ha ugyanis a mederfenéken jártak volna, akkor felkavarták volna az iszapréteget. A víz alatti látást vízmentesen zárt villanylámpák biztosították. Összesen 8 órát töltöttek a kutatók vízben vagy víz alatt. Baleset nem volt.

Hazánkban a közelmúltban kísérleteztek első ízben a VITUKI kutatói vizalatti légzőkészülékkel. A készülék a tűzoltóságnál is használatos Draeger-bányamentő típusu volt, amely ugyan nem vizalatti használatra készült, de a Lukácsfürdői Malomtó forráskráterében, majd a Gellért-fürdőben végzett kísérletek végülis beigazolták e készülékeknek víz alatti használhatóságát is. Egy töltéssel kb fél óra hosszúságú lehetett víz alatt tartózkodni. Igen jól beváltak a házilag, plexiből készített buvárszemüvegek és a gumiuszonyok is.

A készülékeket rövidesen szifonkutatásnál is alkalmazni fogjuk.

K.H.

JELENTÉS A BUDAPESTI MŰSZAKI EGYETEM ÁSVÁNY ÉS FÖLDTANI TANSZÉKE
BARLANGKUTATÓ CSOPORTJÁNAK A VASS IMRE BARLANGBAN 1955. NOVEMBEREBEN
VÉGZETT KUTATÁSÁRÓL.

1955. november 5-től 12-ig bezárólag Kutató Csoportunk folytatta a Vass Imre-barlangi kutatásokat. Az eredeti célkitűzés szerint elkezdődött a barlang pontos feltérképezése, fényképezése, valamint megindult a részletes minta- és adatgyűjtés tudományos feldolgozás céljából. Az idő és a szükséges felszerelés hiányában a barlang további szakaszainak feltárása nem volt tervbevéve, mégis születtek újabb eredmények ilyen irányban is. Az 1955. október 8-1 felfedezés során több szűkebb és homokkal feltöltött járaton kellett átkelni, amelyek keresztmetszeti méreteikben jóval kisebbnek mutatkoztak, mint a forrásfelőli szakaszok. Ez a tény valószínűvé tette, hogy felsőbb járatok is léteznek, különös tekintettel arra, hogy ezeken a szakaszokon a főág keresztmetszete több helyen ugrásszerűen változik. Az előzetes feltételezések alapján kutatócsoportunk tagjai részletesen átvizsgálták a Grand Canon és a Dóm közötti szakaszokat. Ilyen módon sikerült felfedezni felső szinten lévő tágas járatokat, egymás felett három különböző szintben, amelyek átvágják a fentebb említett szűk járatrészeket. Az alsó két járat egymástól jól elkülöníthető, /Egyiptomi-folyosó, Eldorádó/ a legfelső szint csak rövidebb szakaszon járható. /Denevér-ág/ Az egyes emeletek közötti szintkülönbség 6-8 méter. Jellemző, hogy a járatok keresztmetszeti méretei felfelé nagyobbodnak. Néhány helyen - körtőkön és szakadékokon keresztül - a járatok össze is függenek egymással. Cseppkőképződményekben az Eldorádó-ág a leggazdagabb. Említésre méltó az itteni cseppkőfüggönyök sűrűsége és változatos színe. Igen szép látvány az Egyiptomi-zuhatag, amely egyiptomi vörös színű 8 méter magas tetarata. Igen érdekes a Denevér-ágban és a Denevér-Temetőben található többszáz elhullott denevér csontváza. A Lagunás-szifon előtti szakaszokban is több helyen nyomozhatók és megtalálhatók a felső szintek vagy maradványaik. Maucha László

- H I R E K -

Barlangkutatók Menedékháza.

A kies, sziklás Dász-töbörben, közvetlenül az Égerszögi Szabadság Cseppkőbarlang új lejáratánál csinos kis menedékház épül. Az Élelmiszeripari Minisztérium barlangkutató csoportjának tagjai, valamint lelkes égerszögi segítőtársaik dolgoznak itt. A teljesen társadalmi munkával készülő kis menedékház hasonlít a Jósvalói-barlang irodaépületéhez. A földszinten két helyiségből fog állni s a padlástér is közös hálónak lesz kiépítve. A magyar barlangkutatók ezen első saját aggtelekvidéki otthona a tavaszi hónapokban már megnyílik.

Ugyanitt a Pitics-csucs tövében, közel a Szabadság-barlang lejáratához épül az Egri Dohánygyár pompás üzemi üdülője is, mely a nyár elejére már szintén üzemben lesz. Az új magaslati üdülő elsősorban az élelmiszeripar természetjáró dolgozóinak rendelkezésére áll, de barlangkutatók részére itt bármikor kedvezményes szállást biztosítanak. A szálló gondnoka egyben a Szabadság-barlang kezelője is.

B.D.

Biológiai gyűjtések az égerszögi Szabadság-barlangban.

A Természettudományi Múzeum Állattára barlangkutató csoportjának tagjai, Farkas Henrik, Kovács István, Topál György és Vágvölgyi József legutóbb számos állatot gyűjtöttek a Szabadság-barlangban. Az anyag nagyrésztét még feldolgozzák, de eddig már a következő vak, valódi barlanglakó /eutroglobion/ fajokat határozták meg:

Crustacea /rákok/ Isopoda /ászok/, Mesoniscus graniger,
Niphargus tatrensis f. aggtelekiensis /?/, Anaspidacea ebből
Bathymella sp. Anaspidacea /maradványrákok/

Arachnoidea /pókszabásúak/ Palpigradi /szálfarkúak/ ebből
Koeneia sp.

Araneidea /pókok/. Porhomma errans.

A Koeneia kivételével valamennyi megtalálható az Aggteleki és a Béke barlangban. A Koeneia sp.-t eddig hazánk területéről nem ismerték, az előkerült két példány tehát hazánk területére új állatrendet képvisel. Valószínűleg a tudományra nézve is új faj.

KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI ELŐADÁSSOROZAT.

A Központi Karsztvíz- és Barlangkutató Bizottság a barlangkutató csoportok tagjai, valamint más, a tárgykör iránt érdeklődők tudományos és gyakorlati továbbképzése céljából a karszt- és barlangkutató köréből gyakorlati bemutatókkal összekapcsolt előadássorozatot rendez.

A szervezés munkáját a Bizottság kérésére az Élelmiszeripari Min. barlangkutatói vállalták.

Az előadásokat február és március hónapban, minden kedden 7 órai kezdettel tartják az EDOSZ Sztálin-ut 100 sz. II.em.kulturtermében. Az előadások anyagát előreláthatóan sokszorosított alakban is kiadják. A Bizottság az összes előadáson résztvevők számára "Látogatási bizonyítványt" ad.

A sorozat előadásai a következők:

1956.február hó 7.-én

A barlangkutató jelentősége a tudomány és népgazdaság szempontjából.

A barlangkutató felszerelése és kutatási módszerek.

Előadó: Dr.Kessler Hubert.

Február hó 14.-én.

Geológiai alapismeretek. Barlangképző kőzetek.

Előadó: dr.Papp Ferenc

Február hó 21.-én.

A barlangok keletkezése.

Az aggteleki karszt barlangjai.

Előadó: Jakucs László.

Február hó 28.-án.

Barlangok morfológiája. Előadó: dr.Láng Sándor.

Magyarország barlangjai. Előadó: dr.Leél-Ossy Sándor.

Március hó 6.-án.

Karszthidrológia.

A külföld nagy barlangjai.

Előadó: dr.Kessler Hubert.

Március hó 13.-án.

Öslénytani kutatások a barlangokban. Előadó: dr.Kretzói Miklós

Ösrégeszeti kutatások a barlangokban. Előadó: Vértés László.

Március hó 20.-án.

Barlangok térképezése. Előadó: Radó Denise.

Barlangok fényképezése. Előadó: Markó István.

Március hó 27.-én.

Élet a barlangokban. Előadó: dr.Dudich Endre.

Elsősegélynyújtás barlangkutatásnál. Előadó: Sztareczky Géza

FELFEDEZTÉK A JÓSVAFŐI TOHONYAFORRÁS PATAKOS BARLANGJÁT.

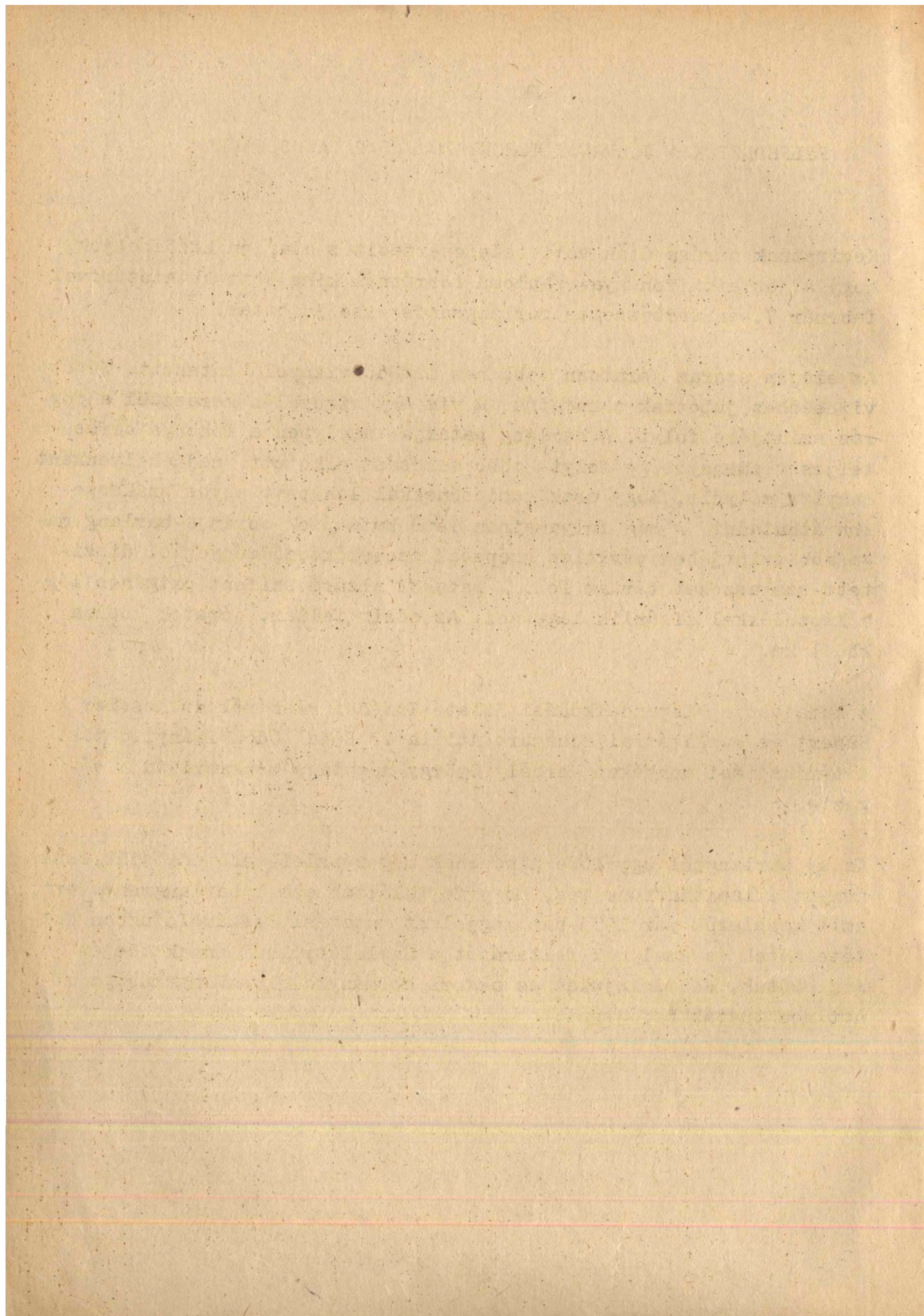
Kéziratunk zárása után vett telefonértesítés alapján közölhetjük, hogy a jósvafői Tohonya- /Malom/ forrásnál kihajtott kutatótárával február 7.-én természetes barlangrendszerbe jutottak.

Az elején száraz járatban több nem működő viznyelő látszott. Később vizesítéshez jutottak a kutatók. A víz egy viznyelőn keresztül a forrás szintjébe folyt. A barlang patakja- amelyben a Tohonyaforrás teljes vízmennyisége folyt- több vizesést alkotott, majd helyenként annyira mélyült, hogy csak gumicsónakkal lehetett egyes szakaszokon áthaladni. A még folyamatban levő kutatások során a barlang magasabb szintjében páratlan szépségű cseppkőképződményekkel diszített szakaszokat tártak fel. A patakot elzáró szifont oxigénes légzőkészülékkel kísérlék legyőzni. Az eddig feltárt járatok hossza kb. 1 km.

A kutatást a Vizgazdálkodási Kutató Intézet részéről dr.Kessler Hubert és munkatársai, Chambre Attila és Rádai Ödön irányították. A táróhajtási munkákat Verbály György négytagu munkabrigádja végezte.

Az új barlangról egyelőre nincsenek még részletesebb adataink, csak annyit állapíthattunk meg, hogy megtalálták azt a barlangrendszert, amit Kesslerék már 1933-ban megjelent kutatási beszámolójukban feltételeztek és amelynek feltárását a Szelelőlyuknál annak idején megkezdték, de munkájukat az akkori kormánykörök szűkmarkúsága miatt nem tudták befejezni.

B.K.

BESZÁMOLÓ A MISKOLCI KARSZTHIDROLÓGIAI ÉS BARLANGKUTATÓ ANKÉTRÓL.

Hazai barlangkutatásunk a felszabadulás óta nagy lépésekben fejlődött. A barlangkutatás lényege, feladata, célja új értelmet nyert. Kutatók, turisták, egyetemi hallgatók, középiskolások csoportosan keresték fel Magyarország karsztos területeit. Államunk anyagi támogatásával igen szép eredményeket értek el. Az eredmények sokszor szoros kapcsolatban állnak a gyakorlati élettel és népgazdaságunk fejlődését segítik elő.

Az ország különböző részein egymástól függetlenül, önálló csoportokban folytak a kutatások és folynak ma is. Folyóirat hiányában különböző publikálási lehetőségeket felhasználva csak néha értesültünk a csoportok munkájáról. Ez a tény szűkessé teszi azt, hogy az ország barlangkutatóit és karsztkutatóit összefogó szerv létesüljön.

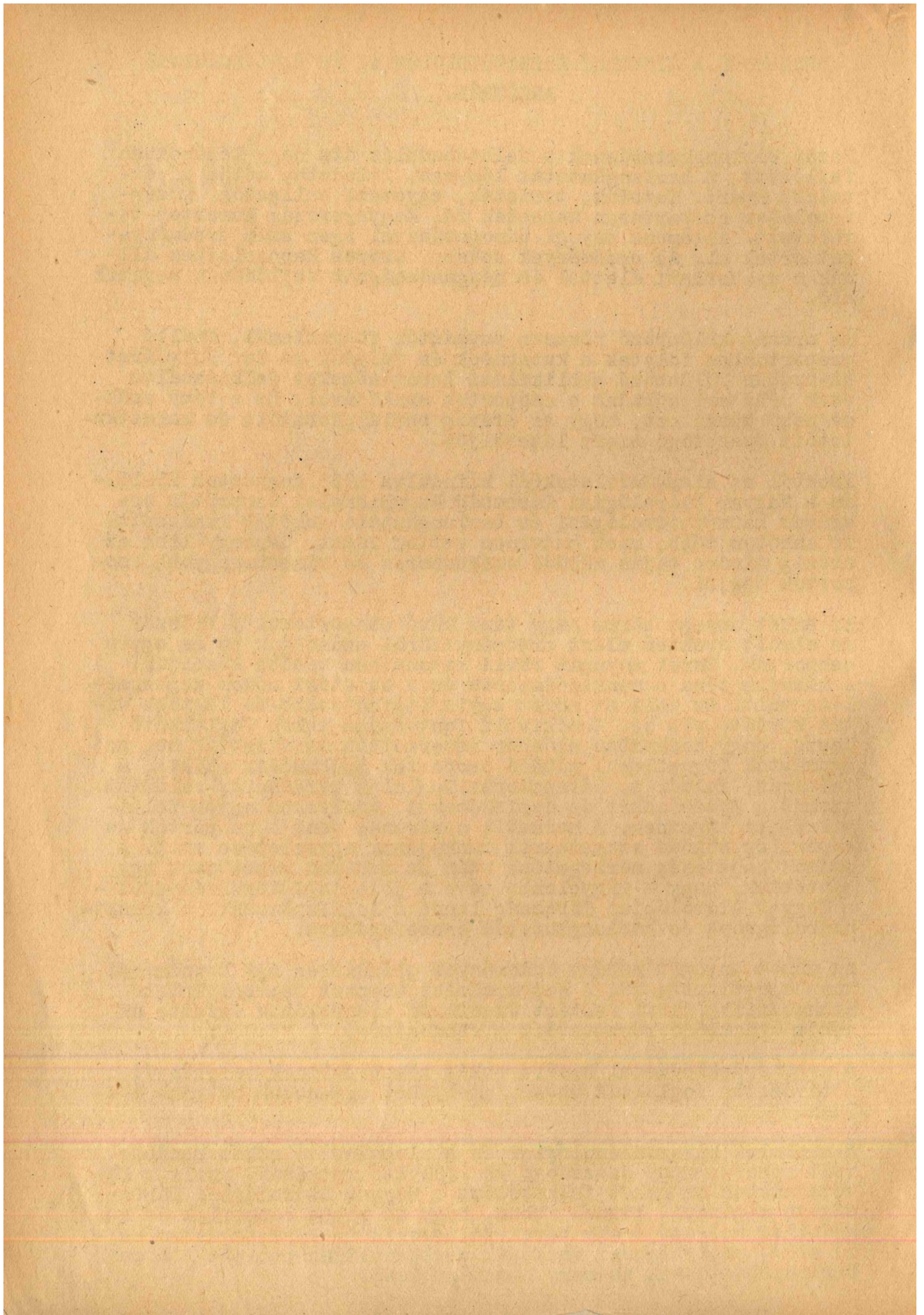
Ezekből az alapgondolatokból kiindulva 1955. augusztus 15-18.-án a Magyar Hidrológiai Társaság Nagymiskolci Csoportja országos karszthidrológiai és barlangkutató ankétot rendezett. Az ankéton több, mint hatvanan vettek részt. Összegyültek az ország minden táján működő szakemberek és kisebb-nagyobb csoportok tagjai.

Az ankét anyaga három nagy téma köré csoportosult. Először az elmúlt években elért eredményeikről számoltak be az egyes csoportok. Ennek anyagát rövid kivonatban később közöljük. A második téma a munkamódszerek és a kutatási módok megbeszélése volt. Ez volt az ankét egyik legfontosabb és legtöbb vitát kiváltó része. Rendkívüli fontossága abban foglalható össze, hogy hazánkban először ismertették és vitatták meg az egymástól függetlenül működő csoportok munkamódszereiket, a feltárás, felmérés, kataszterbe foglalás kérdéseit, valamint azokat a kutatásokat és észleléseket, amelyeket egyes feltárásaikban végeznek. A harmadik napirendi pont a csoportok és egyénileg működő szakemberek munkájának egyeztetése volt. A számos lehetőség mérlegelése után az ankéton résztvevők úgy döntöttek, hogy - figyelembe véve a jelenlegi körülményeket - a Magyar Hidrológiai Társaság lenne a legalkalmasabb a karszthidrológusok és barlangkutatók összefogására.

Az ankét anyagát néhány tudományos előadás és egy tanulmányi tura egészítette ki. A Nagymiskolci Csoport Zsombolykutató Szakosztálya által feltárt Jávorkuti viznyelőhöz vezette az ankét érdeklődő résztvevőit a rendezőség.

A nagy érdeklődéssel kísért ankét résztvevőinek véleményét határozatba foglalták össze, amelyeket ugyancsak hátrább közlünk.

A miskolci karszthidrológiai és barlangkutató ankét kezdete volt annak a nagy összefogó és irányító munkának, amely a következőkben az ankét felkérésére a Magyar Hidrológiai Társaságban megindul. Bizunk abban, hogy az egyes csoportok és egyénileg dolgozó szakemberek felismerik az összefogásban rejlő erőt, amely egyéni munkájuk megkönnyítése mellett a hazai barlangkutatásnak is nagy hasznára lesz.

A HAZAI KARSZTHIDROLÓGIAI- ÉS BARLANGKUTATÓ CSOPORTOK BESZÁ-
MOLÓJA 1955.ÉVBEN VÉGZETT EDDIGI KUTATÁSAIKRÓL.

/Kivonat a Miskolci Ankét anyagából./

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG MISKOLCI CSOPORT ZSOMBOLY-
KUTATÓ SZAKOSZTÁLYA-nak tagjai az év elején felmérték és tér-
képezték az István barlang ujonnan feltárt részeit és a Vesz-
szősgerinci barlangot. Megkezdték az István lápa oldalában az
István zomboly feltárását. Az eddigi bejárható részeket fel-
mérték és térképezték. Bemérték a Jávorkut közvetlen környéké-
nek összes forrásait, valamint több alkalommal vízhozam és
vzhőmérsékleti méréseket is eszközöltek. A Disznósvölgyi viz-
nyelőnél és forrásánál sózási kísérleteket is végeztek. Az e-
redményeket diagrammban rögzítették. Ujjáépítették a Bolhási
és Jávorkuti viznyelőbarlangok gátjait. Befejezték a Bolhási
viznyelő barlangrendszer felmérését és térképezését. Ujra jár-
hatóvá tették a nagy esőzések által eltömődött Jávorkuti viz-
nyelő barlangrendszer járatait és megkezdték annak felmérését.
Több kisebb bükki viznyelőt és barlangot tártak fel és megkezd-
ték a barlangkataszter elkészítéséhez az adatgyűjtést, és a
felméréseket. Megrendezték augusztus 19-21. között az első ha-
zai barlang-ankétot, amelyen először ismertették a szakosztály
által összeállított barlang térképjelkeket és a készülő katasz-
ter rendszerezését.

A MAGYAR FÖLDRAJZI TÁRSASÁG KARSZT ÉS BARLANGKUTATÓ SZAK-
OSZTÁLYA 1955.tavaszaán alakult meg a Magyar Földtani Társulat
Barlangkutató Szakosztálya és a Magyar Földrajzi Társaság
Karsztkutató Bizottságának az egybeolvadásából. Alakuló ülésü-
ket 1955.május 18.-án tartották. Az ELTE Földrajzi Intézet mun-
katársai /tanársegédek, aspiránsok, egyetemi hallgatók/ az e-
gyetemi nagyfoku elfoglaltság mellett eredményes kutatást vé-
geztek a Bükk hegységben. /Örvénykői és Csipkés-kuti viznyelő
bontását már megkezdték./ Részletesen tanulmányozták a Vértes
hegység karsztforrásait, barlangfülkéit, valamint Pilisvörös-
vár és környékének karsztjelenségeit. A csoport tagjai között
kutató aspiránsok felkutatták a Bakony hegység dolomit térszi-
neit, csehszlovákiai tanulmányutról igen gazdag anyaggal és ta-
pasztalatokkal tértek vissza. A Földrajzi Társaság Karszt- és
Barlangkutató Szakosztályának egy részlege részletes és rendsze-
res kutatásokat végez az Aggteleki karszt környékén. Kutatásaik
eredményéről a szakosztály előadóülésein tartanak majd beszámó-
lót.

A BUDAPESTI MŰSZAKI EGYETEM ÁSVÁNY- ÉS FÖLDTANI TANSZÉKE
BARLANGKUTATÓ CSOPORTJA-nak tagjai csaknem kivétel nélkül egye-
temi hallgatók. Ezért gyakorlati tevékenységük főként a nyári
szünet idejére, ill. kisebb mértékben a téli vizsgaszünet ide-
jére korlátozódik. Ez év januárjában a csoport öt tagja foly-
tatta az 1954.augusztus 31.-én felfedezett Kistohonya-forrás

árvizi forrásdeltájának kutatását. Az elágazásnál a beszakadás-
sal keletkezett omlakédon próbálták áthatolni és megkeresni az
előzetes megfigyelések, forrásvizsgálatok és felmérések alapján
feltételezett főág folytatását. Az idő rövidege és a nehéz kör-
ülmények miatt ez nem sikerült. 1955. augusztus 9.-től 31.-ig
sikerült bejutni a kistohonya forrás jelenlegi inaktív főágába.
A járat szélessége 2-6 m között váltakozik, míg magassága 2-11
méter között van. A főág eddig kb. 300 m hosszúságban volt ismer-
etes, vége teljesen víz alatt állt. A járat cseppkőképződme-
nyekkel gazdagon diszitett és inaktív volta miatt kissé elagya-
gosodott. Október 8.-án sikerült az időközben megnyílt szifonon
áthatolni és a barlang további részeit feltárni. Jelenleg a bar-
lang 800 m hosszúságban ismeretes, a végén hatalmas méretű omlás
van. A barlangot Vass Imréről, az Aggteleki barlang egyik felfe-
dezőjéről nevezték el.

AZ ÉLELMISZERIPARI MINISZTERIUM KINIZSI SPORTKÖRÉNEK BAR-
LANGKUTATÓ CSOPORTJA tovább folytatta a Vizetes-Teresztenyei
barlangrendszer feltárását. A legelőrehaladottabb állapotban
van a Keserű-tó víznyelőjének kibontása. Sajnos itt hosszú do-
linasoron kell a kutatóknak átvágniuk magukat, ami elég veszé-
lyes. A többi kísérleti akna közül az 5.sz. munkahely érdemel
említést, ahol egy kisebb dolina mélyén, közel a szálkőzethez,
de viszonylag magasabb szinten képződött, kis víznyelőt bontot-
tak ki. A tavaly feltárt égerszögi Szabadság cseppkőbarlang
további kutatása is jelentős lépéssel halad előre. A barlang
lejárata is elkészült már. A 40 m-es lejtakna elkészülte után
július 24.-én nagy barlang ünnepélyt rendeztek. A barlangot ed-
dig már közel ezer ember látogatta meg. Tovább folytatták a bar-
lang újabb feltárt szakaszainak térképezését. A barlangrend-
szerben szózási kísérleteket hajtottak végre. Számos állatfajtá-
nak begyűjtése mellett sikerült több kúrtön keresztül eljutni
az alsó patakszintig. A barlangról színes diapozitív sorozat
áll rendelkezésre.

A VESZPRÉMI BARLANGKUTATÓ CSOPORT 1954. augusztus 20. és
szeptember 1., valamint 1955. június 18. és július 13. között
a Bakony hegységben a Kabhegy ÉNY-i oldalában fekvő "Maeszkalyuk"
víznyelők környékén végzett kutatásokat. Ezen a környéken eddig
az általuk ismert 12 kisebb-nagyobb időszakos víznyelő közül 5-
nél végeztek feltárási munkát. Valamennyi nyelő a Kabhegy ba-
zalttakarója és az alatta települt eocén nummulinás mészkő ha-
tárán alakult ki. A nyelők vízgyűjtő területe legnagyobb részt
a bazalttal fedett területre esik. A nem karsztos vízgyűjtő te-
rületet összesen 6000 m²-re becsülik. A kőzetet néhány méter vas-
tag lösztakaró fedi. A környéken olyan forrás, amely a nyelők
által szállított vizből táplálkozik, nincs. A víz feltehetően
a karsztvízszintig talált utat magának. A karsztvízszint a nye-
lők alatt 250 m-rel kb. 170 tszf m-ben helyezkedik el. A kutató-
sok alapján itt szűk, de járható méretű aknabarlangrendszerre
van kilátás. Megkezdték a Kőrös-hegy lábánál a két Szépalma ma-
jor között fekvő időszakos víznyelő kibontását. Ez a nyelő lösz-
szel fedett jura mészkőben, a Száraz Gerence völgy legfelső végé-
ben alakult ki, 1955. májusában Pula község határában a Kabhegy

DNY-i lábánál. A falu lakóinak segítségével kibontottak egy berogyást, mely vékony bazalt réteggel fedett karszton keletkezett. Az üreg kiterjedése kb. 30 m. A fedett karsztnak ezt az érdekes jelenségét még részletesebben fogják majd tovább megvizsgálni.

A TTK HALADÁS SK TERMÉSZETJÁRÓ SZAKOSZTÁLYA keretén belül minden különösebb szervezeti felépítés nélkül működik egy barlangkutató csoport. Eddigi ténykedésük a Mecsek hegységben a mánfai Kőlyuk barlang aktív patakos barlangszakaszának feltárására terjedt ki. 1955. április 30. és május 2. között az 50 méteres barlangszakasz végén sikerült átúszni az első szifont. A Természetjáró Szakosztály, valamint a kutatók saját pénzkészletére támaszkodva a különböző intézményektől nehezen beszerzett munkaeszközök segítségével május 14.-én sikerült a kb. 10 méter hosszú második szifont is átúszni. A szifon utáni közel 200 méter hosszú járatban az egyenletes fekete bekérgezések a vizsgálatok alapján bakteriális eredetűek. A barlang a dolomit betelepülésekkel változó anisusi mészkőben alakult ki. A kevésbé jól oldódó, közbe települt dolomit jelenlétének tulajdonították a szifonok kialakulását. A fekete bekérgezés mellett jelenleg képződő fehér cseppkövek emelik az aktív barlang szépségét.

A PÉCSI BARLANGKUTATÓ CSOPORT 1954. áprilisában alakult. Létszáma 5 fő, kutatási területe a Mecsek és Villányi hegység. Az eddigi kutatások főleg morfológiai és hidrológiai jellegűek, de remény van arra, hogy a jövőben biológiai vizsgálatokkal fog kiegészülni, különös tekintettel a mikrobiológiára. Munkájuk célja egyrészt a még ismeretlen barlangok feltárása, másrészt a már meglévő barlangok tanulmányozása és publikálása. A Szárazkúti I. víznyelőt kibontva 11 méter mélységig sikerült lehatolni, itt elszűkül a járat. Az Abaligeti forrásbarlangban 1954 nyarán egy szűk rész kitágításával 50 m hosszú járatrészt sikerült feltárni végén teremmel, melyet fel is térképeztek. 1955. tavaszán vízfórtással sikerült igazolni a Gubacsocs nyelő és a Kisforrás kapcsolatát. A nyelő bontása folyamatban van. Sikertelen kísérleteket folytattak a mánfai Kőlyuk harmadik szifonján való átjutás érdekében. A Máriagyüdi barlang tanulmányozását és felmérését 1954. nyarán olvégezték. A Nagyharsányi kőbánya azóta már elfejtett akna-barlangjából mintákat gyűjtöttek és fényképeket készítettek. Az u.n. Beremend II. hidrotermális eredetű barlangot, amely e karsztvízszintig terjed, bányaszeméttel eltömték a bánya dolgozói. A barlang megtisztítása, amelyet a Vörös Csillag állami gazdaság dolgozói végeznek, a Csoport irányításával folyik.

A KÖNNYÜIPARI TERVEZŐ IRODA TERMÉSZETJÁRÓ SZAKOSZTÁLYÁNAK BARLANGKUTATÓ CSOPORTJA megkezdte a jászfelupusztai Anna barlang kutatását. A hévvizes eredetű barlang kb. 15 méter magas csarnokában a falakat gyönyörű aragonit képződmények borítják be. A csarnok jelenlegi talapzata álfenék. Megkezdtek a Gömör-Szepesi Érchegységben a szögligeti Macskalyuk víznyelő barlang feltárását. Befejezték a Butyka-völgyi víznyelő feltárását és kutatását.

AZ ANKÉTEN ELFOGADOTT HATÁROZATOK.

- 1/ Az ankét feltétlenül időszerűnek tartja az ország összes barlangkutatóit összefogó szerv létesítését. Ennek megalkotásáig az összefogó szerv feladatait ideiglenesen a Magyar Hidrológiai Társaságon belül alakuló munkabizottság látja el.
- 2/ A barlangkutató csoportok félévenként /március 30. és szeptember 30.-ra/ az előző félévről beszámolót, következő félévről tervet küldenek be a Központi Munkabizottsághoz
- 3/ A szervezethez tartozó barlangkutató csoportok tagjai vagy küldöttei minden év augusztus 20.-án esetenként megállapítandó helyen értekezletre jönnek össze.
- 4/ A központi munkabizottság mindent elkövet egy önálló barlangtani folyóirat megjelentetése érdekében. A folyóirat megjelenéséig hathetenként rövid sokszorosított tájékoztató jelenik meg, nagyobb eredményeket pedig más tudományos és népszerűsítő folyóiratokban közlik.
- 5/ A központi munkabizottság a barlangkutatók megszervezése és népszerűsítése érdekében propagandacsoportot hoz létre, mely szoros kapcsolatot tart a TTIT-vel.
- 6/ A központi munkabizottság kidolgozza a barlangnyilvántartás összeállításának és részletes monográfiák kidolgozásának szempontjait.
- 7/ A központi munkabizottság egy albizottsága kartográfusok bevonásával kidolgozza az egységes barlangi térképezés és térképek kérdéseit.
- 8/ Az egyes barlangkutató csoportok leleteikből és fényképdokumentációkból állandó helyi kiállításokat rendeznek.
- 9/ Az ankét szükségesnek tartja a barlangkutatók részére továbbképző tanfolyamok rendezését.
- 10/ Az ankét anyaga 1955.szeptember 30.-ig sokszorosított formában megjelenik.

Nachrichten des Zentralkomités für Karsthydrologie und Höhlen-
forschung.

Inhaltsauszug.

- Seite 1. Vorstand H. Kessler gibt bekannt, dass im Rahmen der Ung. Hydrologischen Gesellschaft ein Zentralkomitée für Karsthydrologie und Höhlenforschung gebildet wurde, in dem sämtliche Forschungsgruppen vertreten sind. Bis es möglich wird, ein ständiges Organ herauszugeben, werden die vorliegenden "Mitteilungen" die Verbindung zwischen den verschiedenen Gruppen aufrechterhalten.
- Seite 2. Statuten und Arbeitsprogramm des Zentralkomités. Hauptsächliche Aufgabe ist die Zusammenfassung der Gruppen, die Auswertung ihrer Arbeit, Ausgabe eines ständigen Organs, Vertretung der Angelegenheiten für Karst- und Höhlenforschung und Ausbau der Verbindung mit ausländischen Fachkreisen.
- Seite 5. Dem Zentralkomitée angehörigen Forschungsgruppen und ihre Vertreter
- Seite 6. Die zur Verfügung stehenden wichtigeren Ausrüstungsgegenstände.
- Seite 7. Karstforschung in der Sowjetunion. In der Sowjetunion wird die Karstforschung als selbstständige Wissenschaft betrachtet. Unter Leitung der Universität Molotov wurden im Naturschutzgebiet Predurkajje Forschungsstationen für Karst- und Höhlenforschung errichtet. Die Ergebnisse werden auch praktisch bei Wasserversorgungsproblemen und anderen wirtschaftlichen Fragen angewendet. Das Fachorgan ist die Zeitschrift "Karstovodenijs".
- Seite 8. Karst und Höhlendokumentation. K. Bertalan führt sämtliche im Jahre 1955 erschienene Veröffentlichungen an und gibt Nachricht über den Stand des Höhlenkatasters. Es wurden im Ganzen 718 Höhlen erfasst mit einer Gesamtlänge von 50.555 Meter. Die längste ist die über 22 Km lange Tropfsteinhöhle bei Aggtelek.
- Seite 17. Die im Jahre 1955 gehaltenen Vorträge über Karst- und Höhlenforschung. Es wurden vergangenen Jahre 46 Vorträge vor grösserer Öffentlichkeit gehalten.
- Seite 21. Anwendung von Oxigenatmungsapparaten bei der Höhlenforschung. Die Apparate wurden zuerst in Frankreich und Italien mit gutem Erfolg bei Höhlenforschungen verwendet, um Syphone zu durchschwimmen. In Ungarn wurden kürzlich ebenfalls Versuche mit solcher Ausrüstung gemacht. Zu grösserem Einsatz wird es im laufenden Jahre kommen.
- Seite 22. Vorschungsmeldung der Techn. Hochschule. Die Höhlenforscher der techn. Hochschule haben die Arbeiten der erst 1955 erschlossenen Vass Imre-Höhle bei Aggtelek fortgesetzt und 3 weitere Stockwerke in der Höhle entdeckt. Es wurde also bisher 5 Etagen festgestellt. Die Oberen haben bedeutenden Tropfsteinschmuck. Das Ende bildet gegenwärtig ein riesiger Einsturz, der durch künstliche Stollen umgangen werden muss. Die Forscher zelteten 4 Tage in der Höhle, um ihre Berichte besser auszunützen.
- Seite 23. Kurze Nachrichten. Bei der 1954 entdeckten Höhle bei Egerszög wird eine Schutzhütte für Forscher und ein grösseres Touristenhaus gebaut. In der Höhle wurden bei den letzten biologischen Forschungen mehrerer echte Höhlenbewohner entdeckt, darunter eine wahrscheinlich neue Spinnenart. / Koencia sp. /
- Seite 24. Vortragsreihe und Ausbildungskurs für Höhlenforscher. Im Monat Februar und März wird eine Vortragsreihe zur Weiterbildung gehalten. Sie umfasst theoretische und praktische Fragen, z.B. Bedeutung der Höhlenforschung für Praktische und Wissenschaftl. Probleme, Geologie, Morphologie, Karsthydrologie, Paleontologie, Prähistorik, Biologie, Ausrüstung und Methoden der Höhlenforschung, Vermessung, Fotografie Die Höhlen Ungarns und der Welt.
- Seite 25. Entdeckung einer neuen Höhle. Im Februar wurde durch Stollen eine Höhle mit Flusslauf von ca. 1 Km Länge entdeckt. Der Syphon am Ende wird mittels Taucherausrüstung durchschwommen werden. Im oberen Stockwerk wurden prächtige Tropfsteingebilde entdeckt.

